

Dr. İnan Deniz Dinç

ÜRÜN SORUMLULUK SİGORTASINDA RİZİKONUN KONUSU ve TEMİNATIN KAPSAMI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII

Birinci Bölüm

GİRİŞ

I. SUNUM.....	1
II. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI ve TERMİNOLOJİ.....	3
III. İNCELEMENİN PLANI ve AĞIRLIK NOKTASI	4

İkinci Bölüm

SORUMLULUK SİGORTALARI

I. KAVRAM ve HUKUKİ NİTELİK.....	7
1. Sorumluluk Sigortalarının Konusu	7
2. Sorumluluk Sigortalarının Tarihsel Gelişimi	9
3. Sorumluluk Sigortalarının İşlevleri	11
4. Sorumluluk Sigortalarının Hukuki Niteliği	12
4.1. İhtiyacın Karşılanması Yönünden Sorumluluk Sigortaları ...	12

4.2. Rizikonun Konusu Yönünden Sorumluluk Sigortaları	15
5. Sorumluluk Sigortalarına İlişkin Diğer Bazı Sınıflandırmalar	16
II. TÜRK HUKUKU'NDA SORUMLULUK SİGORTALARI.....	17
1. Sorumluluk Sigortalarına Uygulanabilecek Hükümler	17
2. Sorumluluk Sigortalarının Özellikleri	19
2.1. Zarar Görenin Sigortacıya Doğrudan Dava Hakkı	19
2.2. Sorumluluk Sigortalarında Halefiyet ve Rücu	24
2.3. Sorumluluk Sigortalarında Takas Yasağı.....	25
2.4. Sorumluluk Sigortalarında Zamanaşımı	26
III. RİZİKO ve TEMİNATIN KAPSAMI	27
1. Sorumluluk Sigortalarında Riziko ve Belirlenmesi.....	27
1.1. Sorumluluk Sigortası Rizikosu	27
1.2. Sorumluluk Sigortalarında Rizikonun Belirlenmesi.....	28
1.3. Rizikonun Gerçekleşmesi Bakımından Sözleşmenin Dayandığı Esas	30
1.3.1. Talep Esası	31
1.3.2. Zarar Olgusu ve Zararın Keşfi Esasları	35
1.3.3. Sorumluluğa Yol Açan Davranış/Olay Esası	36
1.3.4. Talebin Kesinleşmesi Esası	37
1.3.5. Kombinasyon Esası	38
1.3.6. Yaygın Riziko Esası.....	38
1.3.7. TTK'da Kabul Edilen Esas	39
2. Sorumluluk Sigortalarında Sigorta Teminatı	41
2.1. Sigortacının Dinamik Koruma Ediminin Kapsamı	42
2.2. Sigortacının Dinamik Koruma Edimini İfa Zamanı.....	45
2.3. Sigorta Teminatının Özellikleri ve Sınırları.....	46

Üçüncü Bölüm

ÜRÜN SORUMLULUĞU

I. ÜRÜN SORUMLULUĞU KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ .51

1. Hukuki Sorumluluk Kavramı	51
2. Ürün Güvenliği ve Ürün Sorumluluğu Kavramları	53
3. Ürün Sorumluluğunun Hukuki Niteliği	56
3.1. Sözleşmesel Sorumluluk - Sözleşme Dışı Sorumluluk.....	58
3.1.1. Sözleşmesel Sorumluluk	58
3.1.2. Sözleşme Dışı Sorumluluk.....	60
3.1.3. Görüşümüz	61
3.2. Kusur Sorumluluğu - Sebep Sorumluluğu	63
3.2.1. Kusur Sorumluluğu (Kusura Dayanan Sözleşme Dışı Sorumluluk).....	63
3.2.2. Sebep Sorumluluğu (Kusur Aranmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk)	66
3.2.3. Görüşümüz.....	69
3.3. Hakkaniyet Sorumluluğu - Tehlike Sorumluluğu - Olağan Sebep Sorumluluğu.....	70
3.3.1. Hakkaniyet Sorumluluğu.....	70
3.3.2. Tehlike Sorumluluğu.....	71
3.3.3. Olağan Sebep Sorumluluğu	77
3.3.4. Görüşümüz.....	79
II. ÜRÜN SORUMLULUĞU HUKUKU	80
1. Avrupa Konseyi'nin 1985/374 sayılı Ürün Sorumluluğu Direktifi	80
2. Türk Hukuku'nda Ürün Güvenliğine ve Ürün Sorumluluğuna Yönelik Düzenlemeler	83
2.1. Ürün Güvenliğine Yönelik Düzenlemeler	83
2.2. Ürün Sorumluluğuna Yönelik Düzenlemeler.....	85
3. Ürün Sorumluluğunun Kapsamı ve Şartları.....	89
3.1. Sorumluluk Sujesi - Tazminat Sorumlusu	89
3.1.1. Genel Olarak.....	90
3.1.2. Ürün Sorumluluğu Direktifi'nde Sorumluluk Sujeleri	91
3.1.3. Türk Hukuku'nda Sorumluluk Sujeleri.....	94
3.1.4. Franchise Veren Durumu	97

3.1.5. Müteselsil Sorumluluk.....	98
3.1.6. Sorumluluk Sujesi Olamayacaklar	98
3.2. Zarar Gören - Tazminat Talep Edebilecek Kişi	100
3.3. Sorumluluğun Konusu ve Sebebi	101
3.3.1. Ürün Kavramı	101
3.3.1.1. Genel Olarak	101
3.3.1.2. Ürün Sorumluluğu Direktifi Bakımından Ürün Kavramı	103
3.3.1.3. Türk Hukukunda Ürün Kavramı.....	105
3.3.2. Güvenli Olmayan Ürün Kavramı	107
3.3.2.1. Uygunluk Ayıbı	107
3.3.2.2. Güvenlik Eksikliği	108
3.3.3. Üründeki Güvenlik Eksikliğinin Tespiti.....	110
3.3.3.1. Üründen Beklenen Haklı Güvenlik Ölçütü	110
3.3.3.2. Teknik Düzenlemelere Uygunluk Ölçütü	113
3.3.4. Güvenlik Eksikliği Türleri	116
3.3.4.1. Tasarım Hatası.....	117
3.3.4.2. Üretim (Fabrikasyon) Hatası	118
3.3.4.3. Bilgilendirme Eksikliği/Hatası	119
3.3.4.4. Gelişme Riskleri	121
3.4. Kusur ve İspat Yükü	123
3.5. Hukuka Aykırılık	129
3.6. Zarar	131
3.6.1. Ürün Sorumluluğu Hukukunda Zarar / Ürüne Refakat Eden (Ayıbı Takip Eden) Zarar Kavramı.....	132
3.6.1.1. Ürün Sorumluluğu Kapsamında Tazmin Edilecek Kişiye Yönelik Zararlar	134
3.6.1.2. Ürün Sorumluluğu Kapsamında Tazmin Edilecek Mala (Şeye) Yönelik Zararlar.....	135
3.6.1.2.1. Fiziksel Mal Zararları	135
3.6.1.2.2. Ekonomik (Finansal) Zararlar	137
3.6.1.3. Manevi Zararlar	140
3.6.2. Tazminat Borcunun Sınırları.....	141
3.6.3. Ürün Sorumluluğu Zararlarının Özellikleri.....	142

3.7. İlliyet Bağı.....	144
3.7.1. Genel Olarak	144
3.7.2. İlliyet Bağının Kesilmesi	145
3.8. Sorumluluktan Kurtuluş Nedenleri	148
3.9. Sorumsuzluk Anlaşmaları	151
3.10. Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler	152

Dördüncü Bölüm

ÜRÜN SORUMLULUK SİGORTASINDA TEMİNATIN KAPSAMI

I. ÜRÜN SORUMLULUK SİGORTASI.....	157
1. Ürün Sigortaları	157
2. Ürün Sorumluluk Sigortası Kavramı	158
3. Ürün Sorumluluk Sigortasının Hukuki Niteliği	162
4. Ürün Sorumluluk Sigortasının Özellikleri	163
II. ÜRÜN SORUMLULUK SİGORTASINDA TEMİNAT ve SINIRLANMASI.....	166
1. Ürün Sorumluluk Sigortasında Ana Teminat (Sigortanın Konusu)	167
1.1. Ürünlerin Kusurundan Kaynaklanan Tazminat Talepleri .	167
1.2. Talebe İlişkin Makul Giderler	168
1.3. Hukuki Koruma / Yardım	173
1.4. Sözleşmede Tanımlanan Ürün ve Ambalajı	175
2. Ürün Sorumluluk Sigortası Teminatının Zaman Bakımından Kapsamı.....	178
2.1. Sözleşmenin Rizikonun Gerçekleşmesi Bakımından Dayandığı Esas.....	178
2.1.1. Sorumluluğa Yol Açan Davranış / Olay Esası.....	178
2.1.2. Talep Esası	180
2.1.3. Genel Şartlarda Benimsenen Esas.....	182

2.2. Rizikonun Gerçekleşmesi.....	183
2.3. Sigortacının Dinamik Koruma Ediminin İfa Zamanı	185
2.4. Sorumluluğu Gerektirecek Olayın ve Gerçekleşen Rizikonun Sigortacıya İhbarı	187
3. Ürün Sorumluluk Sigortası Teminatının Coğrafi Bakımdan Kapsamı	189
3.1. Ulusal Sınırlar İstisnası	189
3.2. Uygulanacak Hukuk Klozu.....	192
3.3. ABD ve Kanada Riskleri İstisnası.....	193
3.4. Sigortalının İkametgahında Gerçekleşecek Hasarlar	196
4. Ürün Sorumluluk Sigortası Teminatının Zarar Bakımından Kapsamı	197
4.1. Dolaylı ve Saf Ekonomik Zararlar	198
4.2. Seri Zararlar Klozu ve Yıllık Birikimli Limit	201
4.3. Muafiyet ve Benzeri Uygulamalar	205
5. Ürün Sorumluluk Sigortasında İstisnalar ve Ek Teminatlar.....	206
5.1. Mutlak İstisnalar	207
5.1.1. Hukuka, Ahlaka, Adaba Aykırı ve Alkollü veya Uyuşturucu Madde Tesiri Altında Gerçekleştirilen Üretim Faaliyetine Konu Ürünlerin Neden Olduğu Zararlardan Kaynaklanan Talepler	207
5.1.2. Sigortalı Tarafından Kasten Sebep Olunan Zararlardan Kaynaklı Talepler	208
5.2. Ek Teminatlar	211
5.2.1. T.C. Mahkemeleri Haricinde ve Tahkimde Açılan Tazminat Davaları Sonucunda Hükmedilen Tazminat Talepleri	211
5.2.2. Çevre Kirlenmesinden Doğan Talepler	213
5.2.3. Nükleer Rizikoların Sebep Olduğu Zararlardan Kaynaklanan Talepler	214
5.2.4. Bir Sözleşmenin İfasına veya Özel Bir Anlaşmaya Dayanıp Sigortalının Yasal Sorumluluk Ölçüsünü Aşan Talepler	216

5.2.4.1. Sözleşme ile Yüklenilen Yasal Sorumluluk Kapsamındaki Talepler	217
5.2.4.2. Sözleşme ile Yüklenilen Yasal Sorumluluğu Aşan Talepler	221
5.2.5. Manevi Tazminat Talepleri	223
5.2.6. Sigortalının Yakınlarına Verdiği Zararlardan Kaynaklanan Tazminat Talepleri	224
5.2.7. Ürünlerin Geri Çağırılması ve İmhasından Doğan Masraf ve Ödemeler	225
5.2.7.1. Ürün Geri Çağırma.....	225
5.2.7.2. Ürün Geri Çağırma Masrafları Sigortası	227
5.2.7.2.1. Teminatın Konusu ve Kapsamı	229
5.2.7.2.2. Teminatın Özellikleri ve Tarafların Yükümlülükleri	234
5.2.7.3. Ürün İmha ve Bozulması Teminatı/Sigortası..	236
5.2.7.4. Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nda Geri Çağırma ve İmha.....	239
5.2.8. Ürünün Kendisinde Meydana Gelen Zararlar ve Ürün Garantisi Sigortası.....	240
5.3. Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nda Yer Verilmeyen Diğer Haller.....	245
5.3.1. Savaş ve Savaş Halleri İstisnası	245
5.3.2. Tasarım ve Bilgilendirme Eksiklikleri/Hataları İstisnası	247
5.3.3. Hava ve Deniz Taşıtlarının İnşasında ve Diğer Tehlikeli Alanlarda Kullanılan Ürün İstisnası.....	249
5.3.4. Ürünün Mutad Kullanımı veya Miadi Dışında Kullanımı İstisnası.....	250
5.3.5. Diğer Sorumluluk Alanları İstisnaları	251
SONUÇ	253
KAYNAKÇA	269